

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Jurământul decisoriu. — Acceptarea și retragerea lui, (urmare), de d. I. N. Cesărescu.

Veniturile imobilelor dotale se pot urmări după desfacerea căsătoriei, pentru datorii contractate de femei în timpul căsătoriei? *Concluziuni* depuse de d. avocat Aureliu M. Eliescu în procesul dintre S. L. Cornea și Constăța Ghermani și Râmniceanu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ :

Curtea de apel din Paris : *Leguiller și Isoré cu C. Leguiller.*

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Inalta Curte de casație și justiție, s. I : *Prima Societate de Credit Finciar Român din București cu Ministerul de Finance.*

Curtea de apel din Iași, s. I : *Wilhelmina Ștefanovici cu Ghindric Nicolaș și Iohan Nicolaș pentru anularea testamentului defunctului Longhinus Hoscislavsky.*

JURĂMENTUL DECISORIU

Acceptarea și retragerea lui

(Urmare)

Am arătat în numărul trecut al ziarului nostru, că în materie de jurământ decisoriu, nu e nevoie ca acceptarea să fie scrisă și nici trecută în mod expres în procesul-verbal al tribunalului, pentru ca o dată jurământul deferit, să se considere ca acceptat. E suficient ca partea să se declare gata a-l presta.

Ne-am întrebât însă, ce se va întâmpla în cazul când tribunalul acordă un termen părții care a deferit jurământul, pentru a-l formula? Cum se va face dovada acceptării, când în procesul verbal de ședință nu se menționează că cea-l'altă parte a acceptat jurământul? Prezența sa în instanță se poate considera ca o acceptare de natură a împiedica pe cel care a deferit jurământul de a-l mai retrage?

Iată o cestiune asupra căreia nu se poate da o soluțiune unică și generală.

Prezența unei părți în instanță la ziua când trebuia să presteze jurământul se poate considera fie ca o acceptare pur și simplu, fie ca o confirmare a unei acceptări anterioare, fie ca un refuz. Totul depinde de circumstanțe și împrejurări.

În adevăr, cari sunt ipotezele ce se pot presupune în materie de jurământ decisoriu, când e vorba de acceptarea sau retractarea lui?

Trei sunt aceste ipoteze :

Prima ipotesă : partea căreia s'a deferit jurământul, s'a declarat gata să-l presteze și l'a prestat, având ast-fel câștig de cauză; sau a refuzat de a-l presta fără să-l refere celei-l'alte părți și atunci va cădea în pretențiunile sale, ori se vor considera ca dovedite pretențiunile adversarului său, după cum această parte va avea rolul de reclamant sau pârât în instanță. Totul însă în această ipotesă se sfârșește în aceiași zi în care una din părți a făcut apel la conștiința celei-l'alte, și prin urmare nu va mai fi vorba de acceptare scrisă sau nescrisă, ori de retractare, pentru că, convențiunea s'a înghiebat din momentul în care voințele acestor două părți s'au întâlnit pentru a da naștere transacțiunii.

A doua ipotesă este următoarea :

Partea căreia s'a deferit jurământul, a cerut un termen de gândire.

Sunt împrejurări în cari o persoană nu-și poate aduce aminte de oare-cari fapte petrecute și fiindcă se face apel la conștiința sa, găsește că are nevoie de un termen pentru a apela la memoria sa, spre a se pronunța în cunoștință de cauză.

Intr'o asemenea ipotesă, care este situațiunea părților? Se poate zice că concursul de voințe al lor s'a întâlnit pentru a face o transacție? Evident că nu. Una din părți a deferit jurământul, cea-l'altă, nici n'a acceptat, nici n'a refuzat, a cerut numai un termen de gândire, pentru a face ce? Tocmai pentru a accepta sau refusa, tocmai pentru a se pronunța dacă consimte sau nu la transacția ce i se oferă de către adversarul său. Prin urmare, nu se poate susține că o transacție a avut loc între părți, întru cât nu există concurs de voințe. Așa fiind, în tot acest interval, partea care a deferit jurământul, poate să-l retracteze, pentru că cu nimic nu se găsește legat de partea cea-l'altă. A făcut o ofertă

pe care o poate retrage ori-când intru cât acea ofertă n'a fost primită de partea adversă.

Acum, că la termenul de gândire, partea se declară gata a presta jurământul, aceasta nu împiedică pe cel care l'a deferit de a-l retrage, pentru că, după cum una din părți avea dreptul să se gândească dacă are sau nu să accepte jurământul, tot ast-fel și cea-l'altă parte este în drept ca în acest interval să se gândească dacă mai menține sau nu jurământul, adică dacă se mai abandonează sau nu, la conștiința adversarului său.

Mai delicată pare a fi cestiunea în a treia ipotesă și anume: Una din părți deferă jurământ, cea-l'altă 'l acceptă, și se acordă termen pentru formularea jurământului. Care este situațiunea părților? Convențiunea s'a încheiat?

Lăsăm la o parte ipotesa în care acceptarea ca și deferirea jurământului se constată din însăși procesul-verbal de ședință al tribunalului, căci în asemenea cas, numai poate fi nici umbră de îndoială că această convențiune fiind constatată și în mod scris, ea nu se mai poate sfărâma de cât tot prin consimțământul ambelor părți. Dar, ne punem în ipotesa în care procesul-verbal, nu constată de cât deferirea jurământului și acordarea unui termen pentru formularea lui, fără să menționeze nimic despre acceptare, și într'un asemenea cas întrebarea este: jurământul se poate considera ca acceptat?

Faptul acordării unui termen pentru formulare, implică în sine acceptarea din partea adversarului?

Iată o cestiune la care fără cea mai mică ezitare, răspundem afirmativ.

În adevăr, jurământul decisoriu este o transacție, *jusjurandum speciem transactionis continet* ziceaŭ Romanii. Așa fiind, de când se poate zice că o transacție a avut loc? Ca ori-ce convențiune, transacțiunea se formează prin simplul consimțământ al părților.

De îndată ce există un concurs de voințe, convențiunea s'a înjchiebat, independent de ori-ce act scris. Nu actul care constată contractul, face ca convențiunea să ia naștere, ci acordul de voințe al părților. Actul, *instrumentum* cum ziceaŭ Romanii, nu este de cât un mijloc de probă, el nu servă de cât ca o dovadă a convențiunii intervenită între părți.

Acestea sunt principiile și regulile în materie de convențiunii și aceste principii și reguli se aplică și în materie de jurământ decisoriu.

Așa fiind o dată consimțământul părților intervenit, jurământul nu se mai poate retrage de cât iarăși cu același acord de voințe.

Să nu se zică cum că acordându-se un termen

părții pentru formularea jurământului, prin aceasta s'a lăsat la facultatea ei de a-l menține sau retrage, pentru că mai înteu termenul de formulare, nu se acordă de partea adversă cide judecător și nu cu judecătorul s'a încheiat convențiunea pentru a crede că acordarea acestui termen echivalează unei facultăți date părții de a-și retrage jurământul.

Afară de aceasta, pentru ce anume a fost acordat termenul de către judecător? Pentru ca vreuna din părți să-și dea consimțământul? Nu. Căci numai după ce a cules consimțământul părților, judecătorul a acordat termen pentru formulare. Alt-fel nu se poate concepe o acordare de termen pentru formularea unui jurământ.

În materie de jurământ decisoriu, în afară de termenul de gândire, nu se înțelege alt termen pentru a culege consimțământul părților. Or, în ipotesa noastră, nu despre termen de gândire e vorba, ci despre un termen pentru formularea lui, adică pentru trecerea pe hârtie a convențiunii deja încheiate între părți prin concursul lor de voințe.

Așa fiind, termenul acordat unei părți pentru a-și formula jurământul, nu acordă dreptul acelei părți de a mai reveni asupra deferirii lui adică de a-l retracta, fără consimțământul celei-l'alte părți.

Dar oare, intru cât procesul-verbal de ședință nu constată acceptarea, se poate zice că jurământul a fost acceptat? Cu alte cuvinte, acordarea unui termen pentru formulare, dacă nu poate echivala cu facultatea de a-l menține sau retrage, poate el oare presupune acceptarea jurământului de către adversar? Neîndoelnic că da. Și motivul e foarte simplu. Jurământul decisoriu de și este o transacțiune însă are aceasta de caracteristică că pe când cel care-l deferă e liber în propunerea lui, cel cărui se deferă 'i este impus, în acest sens că, sau primesce să jure sau refuză, sau 'l referă celei-l'alte părți. Or, dacă partea n'a referit jurământul și n'a cerut nici termen de gândire, care este presupțiunea ce se poate deduce din faptul acordării unui termen pentru formularea jurământului? De sigur nu refuzul, pentru că atunci totul s'ar fi terminat din prima audiență și n'ar fi mai fost nevoie de un termen pentru formulare. Și dacă refuz nu se poate presupune, când partea se găsea în alternativă de a refusa sau de a accepta jurământul, numai începe îndoială că ea a acceptat. Căci alt-fel, nu se poate concepe, pentru ce tribunalul sau judecătorul să fi acordat un termen pentru formulare.

Acordarea unui termen, și formularea jurământului, trebuie să aibă un rezultat practic, adică

prestarea lui de către partea adversă; alt-fel această formalitate devine inutilă. Or, dacă adversarul n'a acceptat jurământul, nu se poate pricepe acordare de termen și încă mai puțin formulare de jurământ. El, dacă n'a acceptat, a trebuit să refuze și atunci, încă o dată, numai poate fi vorba de termen; iar dacă n'a refuzat, a trebuit să accepte, căci aceasta era alternativa ce i se impunea. Termenul dat pentru formulare nu poate avea nici o influență în cauză, căci el e posterior acceptării; iar formularea nu este de cât *instrumentum*, ceia ce numeau Romanii.

Prin urmare dar, atunci când s'a acordat un termen pentru formularea jurământului, dovada este că acel jurământ a fost acceptat și prin urmare, când adversarul se prezintă la ziua fixată, gata să presteze jurământul, acel jurământ nu se mai poate retracta fără consimțământul celei-l'alte părți.

Acesta este spiritul și înțelesul art. 1214 din C. civ., care spune că jurământul nu se mai poate retrage dacă adversarul a declarat că este gata a jura.

Cu alte cuvinte, adversarul, n'are nevoie să facă o acceptare înscrisă, nici ca declarațiunea lui să fie trecută în procesul-verbal de ședință, ci e destul să *declare* că e gata să jure pentru ca să fie considerat a fi acceptat jurământul, și acordarea termenului pentru formulare este o dovadă că o asemenea declarație a existat; alt-fel, după cum am văzut, ea este inutilă (1).

I. N. Cesărescu

Doctor în drept din Paris
Advocat

Veniturile imobilelor dotale se pot urmări după desfacerea căsătoriei, pentru datorii contractate de femei în timpul căsătoriei?

Iată o cesțiune asupra căreia tribunalul de Comert a avut să se pronunțe săptămâna trecută. Înainte de a publica hotărârea tribunalului, pentru că n'a apărut încă, ne facem o deosebită plăcere de a publica concluziile depuse de eminentul și simpaticul avocat și deputat d. Aureliu M. Eliescu, care a pledat în acest proces, pentru creditorul urmăritor.

În drept, cesțiunea este foarte bine documentată și atunci când vom publica hotărârea tribunalului, în adnotațiunea de care o vom însoți, vom face uz, bine înțeles cu permisiunea amicului nostru D. Eliescu, de arătările D-sale.

Iată și concluziunile:

Concluziuni scrise depuse, pentru S. L. Cornea, în cererea de poprire făcută contra d-nei Constanța Ghermani și d-lui Râmnicăeanu

I

Prin sentința tribunalului comercial Ilfov, No. 889/99, investită cu titlu executoriu, Constanța E. Ghermani este obligată să plătească lui S. L. Cornea lei 24.500 cu dobândă și cheltueli de judecată.

(1) În acest sens Garsonnet. *Tr. de Pr. civ.* § 878 A. s., T. III, 2 Ed., 1899

În executarea acestui titlu, S. L. Cornea cere ca suma ce i se datorește de d-na Ghermani, să fie poprită în mâinile lui D. Râmnicăeanu arendașul moșiei Leurdeni, moșie ce aparține d-nei Ghermani.

Tribunalul ordonă poprirea și citează părțile pentru validare.

Înainte tribunalului, Cornea cere, ca față cu titlul sus citat și fiind-că d. Râmnicăeanu datorează d-nei Ghermani, suma poprită, să se valideze poprirea efectuată și Râmnicăeanu să fie condamnat ca debitor pur și simplu.

Atât terțiul poprit, Râmnicăeanu, cât și debitoarea, d-na Ghermani, se opun la cererea noastră.

II

Râmnicăeanu se opune la cererea formulată contra sa prin următoarea apărare:

«Sunt arendașul moșiei Leurdeni și am datorat, drept arenda, suma poprită; fiind-că însă d-na Ghermani a făcut danie această moșie și fiind-că noul proprietar m'a somat să-i plătesc, i-am plătit d-sale și acum, nu mai datoresc nimic».

Măi întieii: după recunoașterea lui Râmnicăeanu că este arendaș și că datorează arenda, afirmațiunea ce o face că ar fi o danie la mijloc și un nou proprietar care l'a silit la plată, fără nici o dovadă, acea afirmațiune cade de la sine. Dar pentru a dovedi că Râmnicăeanu nu se poate opune la cererea noastră, expunem cele următoare:

Când Cornea a obținut sentința No. 889 din 99, d-na Ghermani făcuse deja danie, fiului său E. E. Ghermani, moșia Leurdeni, prin actul autentificat la No. 13903 din 1898; făcuse danie d-na Ghermani însă numai de nuda proprietate, căci fructele și le rezerva pe seama d-sale. La 5 Iulie 1899 se poprește sumele datorite, în mâinile lui Râmnicăeanu; iar la 5 Octombrie 1899, după efectuarea poprirei, d-na Ghermani donează fiului său și venitul moșiei. Fiind-că, deci, actul de danie pe care îl invoacă Râmnicăeanu este posterior poprirei, fiind-că, poprirea efectuată, ori-ce urmărire ar fi suferit Râmnicăeanu nu putea să plătească de oare-ce toți acei ce pretindeau drepturi asupra sumelor poprite trebuiau să intervină la validarea poprirei (462 și 464 Pr. civ.) ori-ce sume plătite de Râmnicăeanu nu pot fi ținute în seamă și deci d-na trebuie condamnat să ne plătească sumele poprite ca debitor pur și simplu.

III

D-na Ghermani, debitoarea se opune la plată și opunerea d-sale se poate rezuma ast-fel:

«Fiind-că se urmăresc veniturile moșiei mele Leurdeni pentru plată de datorii contractate în timpul căsătoriei. Fiind-că această moșie a fost dotală, fiind-că veniturile imobilelor dotale nu se pot urmări, pentru datorii contractate de femei în timpul căsătoriei, cererea de validare trebuie respinsă».

Iar în dezvoltarea acestui sistem de apărare, avocatul d-nei Ghermani, eminentul meu coleg d. Urlățeanu, ne spune că o jurisprudență constantă în Franța și la noi, precum și unanimitatea doctrinei a consacrat maxima juridică: «veniturile imobilului dotal nu se pot urmări, după desfacerea căsătoriei, pentru datorii contractate, în timpul căsătoriei, de femei».

Fiind-că tot sistemul de apărare se reduce la acest pretins adagiu juridic și fiind-că propozițiunea formulată de d. Urlățeanu a fost acceptată, fără discuțiune de unele instanțe judecătorești, să o examinăm măi de aproape.

IV

În Drept, ca și în Istorie și în Politică, în genere în științele empirice, unde experiența personală nu urmărește treptat dezvoltarea cunoștințelor; în aceste științe unde textul și cuvântul magistrului formează chiar știința este foarte ușor ca legenda să se creeze.

Este de ajuns ca într-o discuțiune să se arunce faimosul «magister dixit», ca acest «dixit» să se repete pentru ca să ajungem la adevăruri așa zise, indiscutabile.

Așa ne găsim cu «veniturile imobilului dotal după desfacerea căsătoriei»; fiind-că odată, a fost confirmată propozițiunea precum o formulează d. Urlățeanu, acum am ajuns la o adevărată maximă de drept.

Și totuși ce departe ne găsim de o adevărată maximă de drept.

În această pretinsă maximă și pentru formularea ei stau două propozițiuni inițiale: *doctrina unanimă și jurisprudența în Franța și la noi, constantă*; propozițiuni cari au fost acceptate și care totuși nu sunt exacte.

a) *Doctrina unanimă*—dar este suficient să consulți autorii cari fac zilnic obiectul deliberațiunilor oamenilor de drept pentru a vedea că în această materie ne găsim cu totul departe de o doctrină unanimă.

Așa Laurent vol. 23, p. 543 și 544, No. 553 «La jurisprudence a étendu ses effets aux fruits des biens dotaux, mais avec des distinctions sur lesquelles il y a de vives controverses les auteurs sont aussi divisés». *En étendant aux fruits l'inaliénabilité avec ses conséquences, on se met en dehors de la Loi. Elle n'a pas pour objet de garantir l'existence de la femme contre les créanciers en empêchant la saisie des fruits dotaux, elle a pour objet de garantir la femme contre la violence morale du mari.*

Și încheind discuțiunea Laurent pune ca principiu: «veniturile erau alienabile în mâna bărbatului, rămân alienabile în mâna femeii și pot fi urmărite, cel puțin, pentru partea care excede satisfacerea trebuințelor».

Înainte de a trece la un alt autor nu este rău să remarc că toți acei ce susțin că veniturile imobilului nu pot fi urmărite, deduc această afirmațiune din Laurent și totuși am citat textual părerea acestui magistru; dar așa este cu puterea legendelor: cele mai elementare adevăruri se falsifică și trăsese falsificate până ce critica serioasă restabilește adevărul.

Dalloz—contrat de mariage—vol. 14, discută cestiunea de la No. 3449-3544 și crede (No. 3530) că după desfacerea căsătoriei veniturile cari exced trebuințele se pot urmări.

Marcadé et Paul Pont—vol. 6, pag. 130 «Il faut, donc, et c'est ce que fait la jurisprudence distinguer dans ces revenus deux parties; ce qui reste, une fois les besoins du ménage satisfaits, est pleinement disponible; mais ce qui est nécessaire à la satisfaction de ces besoins n'est disponible que pour cet objet». Et puisque le superflu des revenus est ainsi pleinement aliénable et soumis à une absolue disponibilité, le mari, avant la séparation, la femme après, l'auront donc dans leurs patrimoine libre».

Fuzier-Herman, vol. 3, pag. 1226, No. 157 «La question de savoir si les revenus provenant des immeubles dotaux sont ou non aliénable a donné naissance à un certain nombre de systèmes. D'après l'un d'eux, les revenus des biens dotaux

sont inaliénables comme le fond lui même; ils ne peuvent des lors être saisis pour aucune partie»

No. 158 «Dans un système diamétralement opposé, on estime que l'inaliénabilité dotale se limite à la une propriété des biens et que les fruits et revenus ne sont pas même atteints de cette inaliénabilité particulière que la jurisprudence a imaginé pour les meubles dotaux.

No. 159 «La jurisprudence et la majorité des auteurs se prononcent pour un système mixte: on ne les considère comme frappés d'indisponibilité que dans la mesure ou ils correspondent aux besoins du ménage».

De almintreli la noi D-1 Mărzescu în cursul său de drept civil discutând cestiunea, după ce arată sistemele îmbrățișate de doctrină și jurisprudență se raliază la părerea că veniturile dotale care exced trebuințele isvorâte din căsătorie se pot urmări.

Și în acest sens așa putea continua cu citațiunile foarte mult.

În rezumat doctrina nu este de loc unanimă, ba din contră; există divergență de păreri, autorii sunt împărțiți; și dacă Aubry și Rau (vol. 5, pag. 608) Guillouard (t. 4, No. 2086) Rodière et Pont (t. 3, No. 1765) susțin că veniturile acestea nu pot fi urmărite pentru datorii contractate în timpul căsătoriei când Laurent (t. 23, No. 552) susține contrariul și când Marcadé (v. 4 supra art. 1554). Troplong (vol. 4, No. 3302) Tessier (No. 145) susțin că aceste venituri se pot urmări dacă exced trebuințele, nu se poate susține propozițiunea: doctrina este unanimă.

V

b) Dar dacă doctrina nu este unanimă cel puțin jurisprudența este constantă?

Și aici aceiași putere a legendei care a lăsat să circule drept adevăr, o propozițiune inexactă; și cât de ușor era controlul.

Dalloz (vol. 14, No. 3543) ne dă două deciziuni absolut contradictorii; toți autorii citați mai sus ne dau în note hotăriri în sensul diferitelor lor păreri. Dar Sirey și Pandectele au nenumărate deciziuni care confirmă fie unul, fie altul din sistemele îmbrățișate de doctrină. Pentru a nu lungi prea mult citațiunile rog să se consulte notele lui Fuzier Herman de sub art. 1554 și 1563.

Dar la noi cum stă această jurisprudență.

Cercetând manualele care ne dau jurisprudența română, ziarele juridice și buletinul Curței de casațiune, găsim că, relativ la veniturile averii dotale, s'au publicat 12 hotăriri și anume:

Cass. I., 175 din 1888, usufructul imobilului dotal fiind al soțului nu poate fi urmărit pentru datorii contractate de femeie.

Cass. I., 337 din 1877 creditorii pot urmări, în mâna femeii, venitul averii dotale.

Ilfov notariat No. 202 din 1889 veniturile pot fi urmărite în partea care excede trebuințele căsniciei.

Brăila 23 din 1882 veniturile dotale, aparținând bărbatului pot fi urmărite de creditorii aceluia.

Vaslui 372 din 1887 creditorii pot urmări, în mâna bărbatului, excedentul de venituri după ce sarcinile sunt satisfăcute.

București C, II. 14 din 1876 se poate judeca pe cale de contestație quantumul sarcinilor căsătoriei și excedentul se poate urmări.

Ilfov cu No. 7 din 1880 creditorii nu pot urmări partea de venituri ce este necesară pentru satisfacerea sarcinilor de căsătorie.

Cass. I., 84 din 1879 se poate admite că o parte din venituri care ar covârși sarcinile căsătoriei, pot fi afectate la plata datoriilor.

Buc. C. III 88 din 1885 veniturile averii dotale nu se pot urmări, după desfacerea căsătoriei fiind-că dota trebuie să reintre în patrimoniul femeii liberă de orî ce sarcină; în același sens Buc II 125 din 1881 și Buc. III 311 din 1882.

Am citat, în parte, fie-care din aceste hotăriri pentru a se vedea că orî-cine le ar ceti numai poate vorbi de o jurisprudență constantă la noi.

Este caracteristică ultima jurisprudență: Tribunalul comercial Ilfov asupra acțiunii dintre Gutman și Maria Crețeanu fosta Petrescu hotărăște că veniturile dotale nu se pot urmări; afacerea venind în Casație, prin deciziunea 14 din 1900 se formulează următorul considerend: «considerând că pentru plata datoriei fiind obligați solidarî soțul și soția, și bărbatul avînd folosința imobilului dotal veniturile acestui imobil pot fi urmărite *cel puțin* pentru partea ce covârșește trebuințele familiei».

«Cu aceasta încheind seria citațiunilor cu credința că, față de cele mai sus expuse, nimeni nu va mai avea curajul să susțină că o doctrină unanimă o jurisprudență constantă a stabilit principiul de drept «veniturile imobilului dotal, după desfacerea căsătoriei, nu se pot urmări pentru datoriile contractate de femeie pe când era măritată».

Și fiind-că am înlăturat și pretinsa doctrină și pretinsa jurisprudență, fiind-că lămurind lucrurile vedem că ne găsim într-o controversă, să vedem care este soluțiunea cea mai conformă cu principiile, cea mai juridică.

Înainte de a purcede la această parte doctrinară, o ultimă observațiune Acei ce nu împărtășesc felul nostru de a vedea fac o confuziune vădită și probabil voită între imobilul dotal, dota mobilă și veniturile imobilului dotal. Și fără să vadă că fie-care din aceste categorii de bunuri au caractere juridice lor proprii și foarte distincte, amestecând citațiunile și jurisprudențele de la o categorie la alta, au ajuns să întărească o legendă care nu merită să trăiască.

VI

Inalienabilitatea dotei este creațiune a dreptului roman și cauza dotală erea atât de apărută la Romani în cât era considerată ca un punct de drept public.

Și fiind dat raportul strîns ce erea între persoanele, bunurile și șeful familiei, considerînd că toată grija legiuitorului roman a fost familia ca unitate socială necesară la existența statului, este natural ca inalienabilitatea să fie punct de drept public neștirbită prin nici un fel de considerațiune.

Cu cât viața romană se pierde, cu cât în locul familiei se accentuiază individul ca factor social, raporturile juridice se schimbă. Și de la «pater familias» șeful necontestat dar strîns legat de bunurile și persoanele ce compuneau patrimoniul familiar ajungem la individ cu drepturi și datorii; și la dreptul pentru fie-care, de a uza și abuza de proprietatea individuală.

Și fenomen natural acolo unde dreptul scris continuă de a păstra tradițiile dreptului roman inalienabilitatea se păstrează; unde însă dreptul scris este înlocuit prin obiceiuri

acest caracter al dotalității se pierde împreună cu toate piedicile puse la libera circulațiune a bunurilor. În toată această perioadă nu se poate vorbi despre obligațiunile femeii din timpul căsătoriei fiind-că dînsa fiind pusă sub autoritatea bărbatului nu se putea obliga. Decî cestiunea specială ce ne preocupă pe noi nu poate avea un interes doctrinar de cât cu introducerea Codului Napoleon. Sub influența principiilor de libertate ce agită spiritele, în timpul redacțiunii faimosului Cod, inalienabilitatea dotei, ca principiu legislativ, a trecut print'o criză acută.

La 6 Vandemiar, anul 12 al republicei (28 Sept. 1803) Consiliul întrunit pentru discuțiunea Codului civil ia în deliberare proiectul depus de consilierul Berlier privitor la contractul de căsătorie. În acest proiect găsim art. 138 ast-fel conceput: «les immeubles dotaux constitués en dot, même dans le cas du present paragraphe, ne sont point inaliénables. Toute convention contraire est nulle», etc.

Proiectul dă naștere la o discuțiune generală și alta pe articole, ambele foarte interesante și care ia două ședințe. În a doua ședință, la 13 Vandemiar, asupra art. 138, după ce consilierii Portalis, Berlier, Treillard și consulul Combacérés trec în revisie întreaga doctrină de la legea «Julia» și până atunci, consiliul admite inalienabilitatea cu derogățiuni anume stipulate prin lege și se trimete spre a i se da o nouă redacțiune.

Nouă redacțiune, actualul Cod civil, care se aprobă la 4 Brumar anul 12.

Dar această inalienabilitate numai întru cât privește imobilul dotal.

În definitiv inalienabilitatea bunurilor, în genere, este un principiu caracteristic societăților vechi romanice și care s'a perdut cu cât ne am apropiat de viața modernă.

Dreptul de proprietate a suferit și dînsul o evoluțiune completă și astă-zî ne găsim la proprietatea individuală, dreptul pentru individ de a uza și abuza și orî-ce restricțiune trebuie să fie trecută în lege.

Și în lege nu este trecut, și nici odată, nu a fost trecută vre-o dispozițiune cu privire la veniturile imobilului dotal.

Această inalienabilitate pe care o susțin unii autori și o parte din jurisprudență este o contradicere flagrantă cu adevăratele principii și Laurent are dreptate când scrie: «qu'on se met en dehors de la loi en étendant aux fruits des biens dotaux l'inaliénabilité du fond dotal» (vol. 23, p. 544).

De altmintreli Troplong (vol. 4) consideră această interpretare ca o adevărată hoție în dauna creditorilor de bună credință.

Nici un argument de text, dar absolut nici unul nu se poate invoca de apărătorii d-nei Ghermani; ba din contra textele sunt cu totul contra sistemului d-sale de apărare. Căci dacă dreptul de proprietate este dreptul de a dispune de bunuri fără nici o restricțiune afară de cele anume fixate prin legi, dacă bunurile disponibile sunt urmăribile de creditori, este natural că avem dreptul de a cere validarea la care d-na Ghermani se opune pe o pretinsă maximă de drept care este lipsită de orî-ce fundament.

Este drept că avîndu-se în vedere că dota trebuia să satisfacă la sarcinile căsătoriei s'a hotărît, în mai multe rînduri, că ea nu poate fi urmărită de cât în excedentul de venituri. De și cred această interpretare lipsită de temei, făcînd

ipoteza că ar fi fundată vedem atunci, că ne găsim față de o excepțiune specială și condițională pe care cel ce o invoacă trebuie s'o dovedească. Și d-na Ghermani nu face această dovadă.

VII

Pentru a nu lungi aceste considerante rezumăm :

Fiind-că obiecțiunea ridicată de Râmniceanu cade față de poprirea efectuată anterior actului de danie la adăpostul căruia se pune.

Fiind-că inalienabilitatea venitului dotal invocată de d-na Ghermani trebuiește înlăturată cerem validarea poprirei cu cheltueli de judecată.

Și în caz când tribunalul ar crede că venitul dotal nu se poate urmări de cât în porțiunea necesară la întreținerea familiei, fiind-că d-na Ghermani a dispus în mod gratuit de venitul urmărit și fiind-că faptul de a dispune gratuit de un bun este dovada cea mai evidentă că nu'ți erea necesar, rugăm să ne admiteți acțiunea.

VIII

În mod subsidiar și în caz când tribunalul ar admite că se poate urmări, din veniturile dotale numai partea care excede satisfacerea trebuințelor; când ar socoti că dovada acestei excepțiuni nu incumbă aceluși care o ridică în specia d-nei Ghermani; când s'ar crede că dovada pe care noi o tragem contra d-nei Ghermani din dania făcută de d-sa nu este concludentă în asemenea caz chemăm la interogator pe d-na Ghermani să declare dacă suma urmărită de noi din arenda moșiei Leurdeni nu i-a rămas după ce d-sa satisfăcuse toate sarcinile căsătoriei.

Aureliu M. Eliescu.

Advocat.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DE APEL DIN PARIS

Audiența de la 14 Martie 1900

Președenția D-lui LÉFEBVRE de VIEVILLE, Președinte
Leguillier și Isoré contra lui C. Leguillier.

Divorț. — Efectele lui. — Interdicția de a se căsători cu complicele adulter. — Căsătorie. — Opoziție. — Lipsa de calitate a soțului despărțit.

Soțul despărțit nu are calitatea de a face opoziție la căsătoria fostului său soț cu complicele adulterului a cărui constatare judecătorească a determinat desfacerea căsătoriei. (Art. 153 urm., 279 C. C.).

Tribunalul civil din Pontoise, la 24 Ianuarie, 1900, a pronunțat următoarea hotărîre: — «Tribunalul: — Considerând că o hotărîre a acestui tribunal din 15 Ianuarie 1891, a admis divorțul soților Leguillier, pentru motivul că Leguillier părăsise pe soția sa, părăsire care era atât de injurioasă pentru aceasta din urmă cu cât Leguillier întreținuse relațiuni adultere cu femeia L...; Considerând că foasta soție legitimă a lui Leguillier a făcut opoziție la căsătoria proiectată între fostul său soț și d-șoara Laura Isoré; Că Leguillier și viitoarea sa soție cer astăzi anularea acestei opozițiuni; — În ce privește admiterea în principiu a acestei opozițiuni; — Considerând că reclamanții susțin

astă-dî în instanță că d-na Leguillier nu are calitatea de a face asemenea opozițiune, soțul despărțit nefiind prevăzut între persoanele limitativ determinate pentru exercitarea acestui drept; — Considerând că deși dreptul de a face opoziție nu a fost conferit în termenii expresi soțului despărțit, totuși acest drept rezultă pentru densus într'un mod implicit din art. 298 (279 C. C. rom.); — Că oprirea căsătoriei între soțul adulter și complicele său, edictată de acest text, constituie, într'un interes superior de moralitate publică, o penalitate contra soțului culpabil și un fel de satisfacere pentru soțul ultragiât; că îndeplinirea acestei dispozițiuni, ca o consecință și un efect direct a hotărîrei pronunțate, este un drept pentru soțul în folosul căruia divorțul a fost admis; că acest din urmă trebuie să fie admis a'l exercita, și că opozițiunea la căsătoria oprită fiind singurul mijloc de a împiedica celebrarea ei, acest drept trebuie să'î fie recunoscut; Pentru aceste motive; respinge cererea de anulare a opozițiunii, etc.».

Contra acestei hotărîri făcându-se apel, Curtea din Paris a infirmat cu drept cuvînt sentința tribunalului pentru următoarele motive:

Curtea.

Considerând că dreptul de a se opune la celebrarea căsătoriei n'a fost acordat de cât persoanelor și în ca-surile limitativ determinate de art. 172 și urm C. C. (153 urm. C. rom.); că legătura de drept care există între soți fiind definitiv desfăcută prin transcrierea despărțeniei, soțul despărțit nu poate să invoace aceste dispozițiuni; că prohibițiunea art. 298 C. C. (279 C. rom.) n'a fost edictată în interesul soțului ultragiât, ci în interesul obștesc al moralității publice; că această dispoziție nu este o inovație a legiuitorului din 1884, ci o reproducere textuală a unei dispozițiuni din vechiul Cod civil; că ast-fel nu se poate susține că ea este posterioară limitării dreptului de opoziție și că această limitare nu'î ar fi aplicabilă; că dacă sancțiunea ce urmează a se da prescripțiilor imperative ale legii pare a fi neindestulătoare și fără efect în unele casuri, totuși nu aparține judecătorului de a completa și de a rectifica o dispoziție legislativă;

Pentru aceste motive; Infirmă sentința apelată și declară inadmisibilă opoziția făcută de D-na Leguillier la căsătoria lui Louis-Emile Leguillier, soțul ei despărțit, etc. (1).

Observațiune. — Chestiunea de a se ști dacă soțul despărțit are sau nu dreptul de a face opoziție la căsătoria fostului său soț cu complicele adulterului a cărui constatare judecătorească a determinat admiterea divorțului, este controversată mai cu seamă în jurisprudență. Tribunalul din Dieppe (26 Iunie 1890) și Curtea din Amiens (16 Febr. 1897) au admis afirmativa, consacrată și de tribunalul din Pontoise. — Soluția contrară, admisă de Curtea din Paris prin decizia mai sus reproducă, este însă mult mai juridică. Veđi

(1) Veđi această decisie, publicată în Sirey 1900, partea II, p. 112, coloana 2 și 3.

în acest din urmă sens, Curtea din Lyon, din Paris și Besançon. D. P. 90. 2. 365. D. P. 94. 2. 447. D. P. 97. 2. 439. D. P. 1900. 2. 136. Sirey, 1900. 2. 80, etc. Tot în acest din urmă sens se pronunță și doctrina. Vezi T. **Huc**, *Comment. théorique et pratique du C. C.*, II, 402. D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, II, partea I, p. 39 și partea II, p. 219. Répert. Dalloz, *Supplément, Divorce*, 564. Carpentier, *Tr. du divorce*, II, 3407, 3423 urm. Beudant, *Cours de dr. civ. français*, I, 270, p. 376, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIA I

Audiența de la 21 Aprilie 1900

Președinția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Prima Societate de Credit Funciar Român din București cu Ministerul de Finance

Legea de urmărire.—Contestație.—Depunerea sumei urmărită.— Dacă se cere această depunere și pentru terțiele persoane când fac contestație.— (Art. 20 din legea de urmărire).

Obligația prescrisă de art. 20 din legea de urmărire celor ce fac contestație de a depune suma urmărită, se impune numai acelorora cari sunt direct și personal responsabili către stat sau comună, în scopul numai ca statul sau comuna să și poată asigura creanțele lor în cazul când debitorii ar încerca să i frustreze, nu și terțielor persoane cu cari statul nu are nici o legătură juridică, căci nu există nici o rațiune a li se cere consemnarea sumei datorită de alții, în cazul când asemenea persoane fac contestație la urmărire spre a și apăra averea lor.

Decisiunea 150/900.—Casată sentința trib. Bacău cu No. 14/900 dupe recursul făcut de Prima Societate de Credit Funciar Român din București în proces cu Ministerul de Finance.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier Gr. M. Buiucliu :

Pe d-l Gr. Vulturescu, avocat, în desvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l avocat N. Niculescu în combateri

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat în următoarea cuprindere :

«Ca aplicare și greșită interpretare a art. 20 din legea de urmărire, tribunalul a respins apelul Societății pe motivul că Societatea Creditului funciar, creditoare ipotecară și pusă în posesiunea moșiei Doftana Beleghetu făcută contra urmăririi de către stat a 2000 butuci după pădurea Doftana pentru datoria unui debitor al statului, trebuia conform art. 20 din legea de urmărire să depună mai întâi cei 8000 lei la care era condamnat acel debitor al statului, or, obligațiunea din art. 20 al legii de urmărire, este impusă numai acelorora care sunt personal responsabili către stat, iar nu și terțielor persoane».

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care reese că statul, intimat azi în recurs, pentru a încasa o amendă de 8000, la care era condamnat d. N. Ghica proprietarul moșiei Doftana, a sequestrat 2000 butuci ce a găsit în pădurea acelei moșii :

Că, contra acelei urmăriri, Creditul funciar rural din București — recurentul de azi — la care moșia Doftana era ipotecată, a făcut contestațiune, susținând

că întru cât d. Ghica n'a plătit ratele împrumutului și creditul a fost pus în posesiunea moșiei cu tot ce se afla pe ea, apoi cei 2000 butuci trebuie să fie apărați de urmărire ;

Că atât administratorul financiar cât și tribunalul prin sentința supusă recursului, au declarat contestațiunea de inadmisibilă, pe motiv că creditul nu s'a conformat prescripțiunilor art. 20 din legea de urmărire, de a depune suma urmărită ;

Considerând că obligațiunea prescrisă de art. 20 din legea de urmărire, se impune numai acelorora care sunt direct și personal responsabili către stat sau comună, în scopul numai ca statul sau comuna să și poată asigura creanțele lor în cazul când debitorii ar încerca să i frustreze ;

Că, dar, față cu terțiele persoane, cu care statul nu are nici o legătură juridică, nu există nici o rațiune a li se cere consemnarea sumei datorită de alții, în cazul când asemenea persoane fac contestațiune la urmărire spre a și apăra averea lor, precum este în cazul de față ;

Considerând că ast-fel fiind, când tribunalul s'a întemeiat pe art. 20 din legea de urmărire, pentru a respinge contestațiunea Creditului funciar rural, care este o terție persoană în cauză, pe motivul că nu depusese suma pentru care era urmărit, a dat o greșită interpretare menționatului articol, și din acest punct de vedere, motivul se găsește întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, Secția I-a

Audiența de la 21 Februarie 1900

Președinția D-lui I. T. H. BURADA, Prim-Președinte

Wilhelmina Ștefanovici cu E. Ghindric Neculau și Iohan Neculau pentru anularea testamentului defunctului Longhinus Hoscislavsky

Decisia No. 30

Testamente.—Substituție fideicomisariă.—Când există. Legat conjunctiv condițional.—Dacă este valabil.

Pentru ca o dispoziție testamentară să constituie o substituție prohibită, trebuie, înainte de toate, ca ea să conțină două liberalități cari să fie alcătuite în așa chip, în cât să apară că intențiunea testamentului n'a fost de a chema pe ambii gratificați în mod simultaneu, sau unul în lipsa altuia, ci unul după altul, într'o ordine succesivă, și ast-fel ca al doilea rinduit să culeagă legatul prin intermediul celui-l'alt.

Când însă ambii legatari instituți prin testament sunt chemați simultaneu sub o condiție oare-care, și numai în cas când condiția nu s'ar îndeplini în persoana unuia din ei ast-fel ca legatul ei să rămână caduc, cel-l'alt să profite de întregul legat, și când pe de altă parte moștenitorii legitimi sunt desemnați nu ca rinduiți a doua ordine, nu ca având a culege bunurile legate prin voința testatorului după legatarii prinii orînduiți și prin intermediarul acestora, ci ca chemați direct, în virtutea legii, în lipsa legatarilor instituți, adică în cazul când prin neîndeplinirea condițiunei sub care ei, moștenitorii, sunt excluși, dispozițiunea în favoarea legatarilor instituți ar rămânea desființată, în asemenea cas nu sunt două liberalități succesive, ci o singură liberalitate care desființându-se prin neîndeplinirea condițiunei resolutorii la care e supusă, lasă loc la deferirea succesiunei prin lege, și deci nu este o substituție prohibită, ci constituie un legat conjunctiv condițional și care este valabil.

Curtea deliberând,

Asupra apelului interjectat de Wilhelmina Ștefanovică contra sentinței tribunalului Vaslui No. 227, din 1899, prin care i se respinge acțiunea intentată ca soră și moștenitoare legitimă a defunctului Longhin Hoscislavsky, pentru nulitatea dispozițiunii făcută prin testamentul acestuia cu data de 16 Iunie 1887, în favoarea lui Eugeniū Ghindric și Iohan Neculau, ca conținând o substituțiune fideicomisară prohibită ;

Având în vedere motivele din sentința dată de primii judecători și concluziunile orale și scrise ale părților în instanța de apel, și

Considerând că prin citatul testament, defunctul Longhinus Hoscislavsky, îngrijit de a nulăsa «să înceteze buna ordine în averea sa nici după casurile neprevăzute, pentru a avea din timp manifestată conform legii ultima și nestrămutată sa voință în privința tinerilor ce voește să-i succedeză în averea și drepturile sale», dispune în modul următor : lasă tinerilor Eugeniū Ghindric și Iohan Neculau casele sale și farmacia sa din Vaslui pentru ca să le stăpânească ca proprietari, și să se folosească de ele în indiviziune până când vor ajunge ambii la vârsta de 25 de ani îndepliniți, iar murind unul înainte de a ajunge la acea vârstă, partea indivisă «să rămână și să treacă celui-l'alt rămas în viață» ; rînduește apoi, pe periodul eventual de timp, până la ajungerea legatarilor la vârsta de 25 ani (care după legea țarei de origină a testatorului reprezintă majoritatea) o tutelă pentru administrarea caselor și farmaciei cu însăcinarea de a întrebuința veniturile pentru terminarea instrucțiunii succesoriilor săi și pentru plata sarcinelor arătate în testament ; dispune, în fine, că după ajungerea legatarilor la majoritatea de 25 ani, ei să aibă dreptul de a împărți averea după cum vor găsi de cuviință și cea ce le lasă, casele și farmacia să fie absolut și definitiv a lor (sau a aceluși rămas în viață) și eventual și a succesoriilor lor, «iar la caz de a muri ambii înainte de acea vârstă, atunci casele și farmacia să nu treacă ca succesiune la rudele lor, ci la succesoriii legali ai testatorului» ;

Considerând că din aceste dispozițiuni reese voința clar manifestată a testatorului de a nu exclude pe moștenitoriī săi legali cu privire la bunurile legate și de a nu gratifica «definitiv» pe legatariī desemnați prin testament de cât sub condițiunea că ambii sau respectiv unul din aceștia să ajungă la majoritatea de 25 ani ; că numai sub această condițiune testatoarele înțelege a lăsa averea indicată legatarilor săi și ambilor în mod conjunctiv, cu solidaritate de vocațiune, cu chemare eventuală a fie căruia la totalitatea legatului pentru cazul când condițiunea nu s'ar îndeplini în persoana celui-l'alt ; că dispozițiunile din testament se pot astfel reduce în esență la următoarea formulă : lasă casele și farmacia tinerilor Eugeniū și Iohan și fie-căruia din ei, dacă ambii sau unul din ei va ajunge la vârsta de 25 ani ; e deci un legat conjunctiv condițional ;

Considerând că, pentru ca o dispozițiune testamentară să constituie o substituțiune prohibită, trebuie, înainte de toate, ca ea să conțină două liberalități, cari să fie alcătuite în așa chip, în cât să apară, că intențiunea testatorului n'a fost de a chema pe ambii gratificați, nu în mod simulta-

neū, sau unul în lipsa altuia, ci unul după altul într'o ordine succesivă și ast-fel că al doilea rînduit să culegă legatul prin intermediarul celui d'intăi ; că dispozițiunile din testamentul lui Hoscislavsky nu au acest caracter, căci pe de o parte legatariī Eugeniū Ghindric și Iohan Neculau sunt chemați ambii în mod simultaneū sub condițiunea ca să ajungă ambii la vârsta de 25 ani, sau unul în lipsa celui-l'alt, pentru cazul când prin neîndeplinirea condițiunei în persoana unuia din ei, legatul acestuia ar rămănea caduc ; iar pe de altă parte, moștenitoriī legitimi sunt desemnați, nu ca rînduiți în a doua ordine, nu ca având a culege bunurile legate prin voința testatorului după legatariī primii rînduiți și prin intermediarul acestora, ci ca chemați direct în virtutea legii în lipsa legatarilor instituiți, adică în cazul când prin neîndeplinirea condițiunei sub care ei, moștenitoriī, sunt excluși, dispozițiunea în favoarea legatarilor instituiți ar rămănea desființată ; prin urmare, nu două liberalități succesive, ci o singură liberalitate, care desființându-se prin îndeplinirea condițiunei resolutorii la care e supusă, să lase loc la deferirea succesiunei prin lege ; că acest înțeles al testamentului reese în special din clausele prin care testatoarele dispune că, până a se putea verifica realizarea condițiunei, adică, pendente conditione, bunurile coprinse în legat să nu fie înstrăinate nici împărțite, ci să fie păstrate și administrate în interesul legatarilor de o persoană desemnată ca tutore, iar proprietatea acelor bunuri să nu fie absolut și definitiv dobândită legatarilor de cât la realizarea condițiunei ; de unde resare clar că intențiunea testatorului a fost nu de a gratifica pur și simplu pe legatariī săi, cu sarcina condițională de a păstra și remite legatul moștenitorilor, ci de a-i gratifica condițional, de a le conferi un drept care să nu devină definitiv de cât la realizarea condițiunei, care să rămână expus a fi retroactiv desființat ; că, în alte cuvinte, condițiunea din testament afactează chiar dispozițiunea făcută în favoarea legatarilor, singura liberalitate conținută în testament, iar chemarea eventuală a moștenitorilor nu e desemnată de testatore în clausa relativă la instituire de legatariī, ca o liberalitate în a doua ordine, ci e menționată numai în clausa cuprinzând condițiunea legatului, ca o urmare decurgând din lege, a desființării legatului ; că chiar dacă termenii testamentului ar lăsa să subsiste o îndoială cu privire la adevărata intențiune a testatorului, interpretarea ar trebui să se dea în sensul validității actului ;

Considerând că din cele ce preced rămânând stabilit că dispozițiunea a cărei nulitate se cere, nu conține o substituțiune prohibită, ci constituie un legat conjunctiv condițional valabil, nu mai este loc a se examina nici chestiunea dacă, fiind vorba de o substituțiune condițională, împrejurarea că condițiunea s'a realizat înainte de moartea testatorului ar face să înceteze cauza de nulitate ;

Pentru aceste considerante, redactate de d-l consilier M. B. Cantacuzin, Curtea respinge apelul.

(ss) I. Th. Burada, D. Sofian, M. B. Cantacuzin, Al. Gh. Hinna, T. Griveț.